

"Cenâb-ı Hakkı tanıyan ve seven, nihayetsiz saadete, nimete, envâra, esrara, ya bilkuvve veya bilfiil mazhardır." cümlesini izah eder misiniz?

Çekirdek ile ağaç bilkuvve ve bilfiile birer örnektir. **Ağaç**, çekirdekteki bilkuvvenin bilfiile dönüşmüş şeklidir. Benzeri bir şekilde, imanı elde eden her insan imandan gelen bir saadete ulaşmış demektir. Ancak, bu saadetin kuvveden fiile çıkması ve kemale ermesi için bazı şartları vardır. *Takva, salih amel, güzel ahlak, ilim tahsili, tefekkür* gibi şartları tam yerine getirmeyenlerde saadet bilkuvve mertebesinde kalır, ama bu da yine bir saadettir.

Allah'ı tanıyan ve seven bir insan, iman, marifet, muhabbet, lezzet-i ruhaniye gibi manevi hazları derecesine göre tatmakla birlikte, bu imandan gelen çok farklı manevi lezzetleri de alır. Kendisini bu dünyada Rabbinin misafiri, nimetleri ise Allah'ın kendisine birer ihsanı bilmenin hazzı tarif edilmez. Yine kendisinin, bütün mahlukat içinde Allah'ın bütün isimlerine mazhar en mükemmel bir eser olduğunu idrak etmenin de ayrı bir zevki vardır.

Keza, insanın ebede yolcu olduğunun ve ölümün de hiçlik, yokluk, zindan olmadığının bilinmesi apayrı bir manevi zevktir. Misaller çoğaltılabilir...